

Opisný slohový postup

Cieľom opisného slohového posupu je opísať niečo alebo niekoho tak, aby si to iný človek vedel predstaviť.

Využíva *vymenovanie vlastností a znakov* - **enumeráciu**. Takisto využíva **logický postup** - od podstatných po menej podstatné znaky, alebo podľa fyzických vlastností. No a tretí typický znak je **následnosť činnosti**. Využíva a vyskytuje vo viacerých jazykových štýloch:

- hovorovom
- administratívnom
 - posudok, životopis, administratívny referát/správa
- náučnom
 - odborný výklad, opis pracovného postupu
- publicistickom - reportáž
- umeleckom
 - lyrika, epika

Základný slohový útvar je **opis**, ďalšími žánrami sú **charakteristika** a **posudok**.

Druhy opisu

Opis môže byť:

- podľa výberu jazykových prostriedkov
 - statický
 - dynamický
- podľa postoja autora
 - objektívny
 - subjektívny
- podľa komunikačnej sféry
 - jednoduchý
 - odborný
 - umelecký

Statický

Popisuje vlastnosti a znaky daného predmetu, osoby, no nie činnosti. Môže to byť aj opis prostredia, zvierat, osôb... Môže mať formu praktického alebo odborného opisu v bežnej komunikácii, ale môže sa vyskytovať aj v umeleckej sfére ako opis prostredia.

Jednotlivé časti opisu sú pevne zomknuté. Každá veta prináša novú informáciu, text je *hutný*. Väčšinou je tento opis objektívny. Najčastejšie sa tam vyskytujú podstatné a prídavné mená. Slovesá sú najčastejšie iba pomocné a neurčité. Nie sú tam činnostné slovesá. Nachádza sa tam **menné vyjadrovanie**. Nachádzajú sa oznamovacie vety a často sa tam objavujú viacnásobné vetné členy. Často sa tam nachádzajú podradovacie súvetia.

Tretím syntaktickým znakom je **Výpustka - elipsa**: Z výpovede je vypustené, vynechané sloveso - najčastejšie sloveso, ktoré sa tam dá doplniť.

Aká matka, taká katka.

Dynamický

Opis pracovného postupu, činnosti, alebo objektu v pohybe. Využíva plnovýznamové činnostné slovesá. Využíva ho náučný štýl, umelecký a publicistický štýl.

Jedným zo žánrov je opis pracovného postupu. Prvá časť je vymenovanie nástrojov a materiálov a druhým krokom je samotný postup. Používa autorský plurál. Využíva sa logickosť a príčinná súvislosť.

Sú tri spôsoby ako urobiť zo statického opisu dynamický:

- byť + meno -> sloveso
- súvetia sa skracujú na malé vety
 - pridávajú dynamiku bez slovies
- subjektívny opis z pohľadu autora

Objektívny

Čo najvernejšie, najpresnejšie zachytáva znaky opisovaného javu. Autor nevyslovuje žiadne svoje hodnotenie alebo stanovisko, len vymenúva vlastnosti. Používa neutrálne / bezpríznačné slová a nocionalizmy - pojmové slová a jednoznačné slová. Nachádza sa v náučnom štýle, či v administratívnom štýle.

Subjektívny

Autor vyjadruje svoje hodnotiace stanovisko, svoj postoj, svoj názor opisovaného javu. Nachádzajú sa tam aj umelecké slová a podobne. Stretneme sa s ním v umeleckom štýle, publicistickom štýle a vo sfére masmediálnej komunikácie. Špecifickým žánrom je *Karikatúra*, ktorá môže mať aj výtvarnú formu, ale aj slovnú. Slovná karikatúra má za cieľ zosmiešniť, kritizovať, alebo poukázať na nejaký jav. Využíva hlavne hyperbolu (zveličenie), ale aj frazeologizmy a metaforu.